SPOLNO NASILJE

zmotne predstave in dejstva (resnice) o spolnem nasilju

kako ravnati ob spolnem napadu

kako se zaščititi pred spolnim nasiljem

kako ravnati, če ste žrtev spolnega nasilja

posledice spolnega nasilja za žrtev

kakšen je postopek policijske preiskave kaznivega dejanja

pravice žrtev

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

POLICIJA

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost so dejanja spolnega, fizičnega in psihičnega nasilja in pomenijo za žrtve enega najhujših posegov v njihovo osebnostno celovitost.

Posledice nasilja so lahko za žrtve zelo hude. Okrevanje je dolgotrajno, zaradi posledic spolnega napada pa je lahko življenje žrtve za vedno zaznamovano in spremenjeno.

SPOLNO NASILJE

Kaj je spolno nasilje oziroma spolni napad glede na kazensko zakonodajo

Besedni zvezi spolno nasilje oziroma spolni napad označujeta dejanja, s katerimi je prizadeta spolna nedotakljivost osebe.

Glede na kazensko zakonodajo ločimo različna kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost:
- posilstvo;
- spolno nasilje;
- spolna zloraba slabotne osebe;
- spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let;
- kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja;
- prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva.

Navedena kazniva dejanja se razlikujejo po načinu storitve, posledicah in odnosu med žrtvijo in storilcem, imajo pa nekaj skupnih imenovalcev.

Skupne značilnosti teh dejanj so predvsem:
- storilec pri dejanju uporablja silo, grožnjo ali na drug način zlorabi svoj položaj oziroma odnos do žrtve;
- storilčev namen je poleg drugih motivov v različnih oblikah zadovoljiti svoje spolne potrebe;
- pristanek žrtve, ki je posledica povzročene ogroženosti ali zlorabe odnosa z žrtvijo, ne izključuje kazenske odgovornosti storilca.

Zaščita žrtev - nekatere določbe Zakona o kazenskem postopku

Mladoletna oseba mora imeti v kazenskem postopku, ki teče zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost (z izjemo kaznivega dejanja zloraba prostitucije), ves čas od uvedbe kazenskega postopka dalje pooblaščenca.

Osebe, mlajše od 15 let, ki so bile žrtve navedenih kaznivih dejanj, na glavni obravnavi ne smejo biti neposredno zaslišane.

Pri zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom osebe, mlajše od 15 let, ki je žrtev navedenih kaznivih dejanj, ne sme biti navzoč obdolženec.

V primerih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, storjenih proti mladoletni osebi, rok za zastaranje kazenskega pregona ne more izteči pred potekom petih let od polnoletnosti oškodovanca.

Zmotne predstave in dejstva (resnice) o spolnem nasilju

O spolnem nasilju obstajajo mnoge zmotne predstave, ki izkrivljajo pravo podobo tovrstnih nasilnih dejanj. To ima vrsto negativnih, škodljivih posledic: zaradi zmotnih predstav je tolerantnost družbe do spolnega nasilja še vedno precej visoka, spolno nasilje se ne prepozna kot nasilje in žrtve ne kot žrtve. Žrtve se zaradi tega soočajo še s hujšimi občutki krivde, sramu, strahu kot sicer, preventivne dejavnosti, ki izhajajo iz zmotnih predstav, so neučinkovite. Zaradi navedenega je pomembno, da se seznanimo s pravimi dejstvi o spolnem nasilju.

~~Zmotna predstava: spolni napad je dejanje strasti in poželenja.~~

SPOLNI NAPAD JE DEJANJE NASILJA, SPOLNEGA, FIZIČNEGA, PSIHIČNEGA.
STORILEC S SPOLNIM NAPADOM IZKAŽE MOČ NAD ŽRTVIJO, JO PONIŽA …
STORILEC NE STORI SPOLNEGA NAPADA ZATO, KER NE BI MOGEL OBVLADATI MOČNEGA SPOLNEGA POŽELENJA.
STRAST IN ČUSTVO LJUBEZNI NIMATA S SPOLNIM NASILJEM NOBENE ZVEZE!

~~Zmotna predstava: posilstvu se lahko ubraniš, če hočeš.~~

NE DRŽI! STORILEC ZLOMI ODPOR ŽRTVE S FIZIČNO PREMOČJO, Z GROŽNJAMI NASILJA OZIROMA Z IZVAJANJEM FIZIČNEGA NASILJA.
V PRIMERU, KO SE STORILEC IN ŽRTEV POZNATA (POSILSTVO NA ZMENKU, POSILSTVO V PARTNERSKI ZVEZI, …),
STORILEC ZLORABI ZAUPANJE ŽRTVE IN NJEN ODNOS DO NJEGA.

~~Zmotna predstava: nevarni so neznani moški, ki žrtev najpogosteje napadejo ponoči, v temni, samotni ulici.~~

V 80 % PRIMEROV JE STORILEC SPOLNEGA NASILJA OSEBA, KI JO ŽRTEV POZNA, IZ OŽJEGA ALI ŠIRŠEGA SOCIALNEGA OKOLJA.

~~Zmotna predstava: storilci so »neslovenske« narodnosti in s socialnega obrobja.~~

IZVRŠEVANJE SPOLNEGA NASILJA NI POVEZANO Z DEJAVNIKI, KOT SO NARODNOST, VERSKA, RASNA PRIPADNOST, SOCIALNO-EKONOMSKI POLOŽAJ, IZOBRAZBA, ZAKONSKI STAN. STORILCI IZHAJAJO IZ VSEH OKOLIJ.

SPOLNO NASILJE

~~Zmotna predstava: žrtve spolnega napada so samo mlade, privlačne ženske.~~

ŽRTVE SPOLNEGA NAPADA SO OSEBE VSEH STAROSTI. VIDEZ IN SPOLNA PRIVLAČNOST ŽRTVE STA NEPOMEMBNA. RIZIČNI DEJAVNIK NA STRANI ŽRTVE JE NJENA DOSTOPNOST IN RANLJIVOST. BOLJ RANLJIVI ZA SPOLNO NASILJE SO OTROCI, ŽENSKE, OSTARELE, SLABOTNE OSEBE. ŽRTVE SPOLNEGA NASILJA SO TUDI MOŠKI.

~~Zmotna predstava: moški ne more biti spolno napaden.~~

MOŠKI SO ŽRTVE SPOLNEGA NASILJA IZ ENAKIH RAZLOGOV KOT ŽENSKE: STORILEC ZLOMI NJIHOV ODPOR S FIZIČNO PREMOČJO, GROŽNJAMI, FIZIČNIM IN PSIHIČNIM NASILJEM, Z ZLORABO ZAUPANJA IN ODNOSA. TEMNO POLJE PRIMEROV SPOLNEGA NASILJA, KATEREGA ŽRTVE SO MOŠKI, JE ZELO VELIKO!

~~Zmotna predstava: žrtve izzivajo storilca z izzivalnim načinom oblačenja in nasploh z zapeljevanjem.~~

NIČ, KAR ŽRTEV STORI ALI NE STORI, NI RAZLOG IN NI OPRAVIČILO ZA SPOLNI NAPAD! ČE ŽRTEV NE ŽELI SPOLNEGA KONTAKTA IN JE VANJ PRISILJENA, GRE ZA SPOLNO NASILJE, ODGOVORNOST ZANJ PA NOSI IZKLJUČNO STORILEC. SPOLNO NASILJE NI KRIVDA ŽRTVE! SPOLNO NASILJE JE KRIVDA IN ODGOVORNOST STORILCA.

~~Zmotna predstava: mož ne more posiliti svoje žene.~~

ČE ŽENSKA NE PRIVOLI V SPOLNI ODNOS, JE, NE GLEDE NA NJEN ODNOS S STORILCEM, POSILJENA.

~~Zmotna predstava: oseba, ki je žrtev spolnega napada, bo »iz sebe«, bo pretresena, histerična,~~ vseskozi bo jokala. O spolnem nasilju bo takoj nekomu povedala in dejanje prijavila policiji.

PRI ŽRTVAH SE ZARADI SPOLNEGA NASILJA POJAVLJAJO RAZLIČNE POSLEDICE. VSAKA ŽRTEV SE ODZIVA, VEDE, RAVNA NA SVOJ NAČIN. LAHKO JE VIDNO PRESTRAŠENA IN RAZBURJENA, POGOSTO JOKA, LAHKO PA JE ČUSTVENO OTOPELA, LAHKO DELUJE HLADNO IN NEPRIZADETO. VERODOSTOJNOSTI ŽRTVINE PRIJAVE, IZPOVEDI O SPOLNEM NASILJU NE SMEMO OCENJEVATI NA PODLAGI PRISOTNOSTI OZIROMA ODSOTNOSTI PRIČAKOVANEGA VEDENJA, POSLEDIC! ZARADI SRAMU, STRAHU, ODNOSA S STORILCEM ŽRTVE POGOSTO NE POVEDO O SPOLNEM NASILJU. DO PRIJAVE TAKO VELIKOKRAT NE PRIDE ALI PA JO ŽRTEV PODA ŠELE PO DOLOČENEM ČASU, VČASIH TUDI PO NEKAJ LETIH.

~~Zmotna predstava: za spolno zlorabo otroka gre samo pri spolnem odnosu med odraslim in otrokom.~~

O SPOLNI ZLORABI OTROKA GOVORIMO, KO ODRASLA OSEBA ALI NEKDO, KI JE VEČJI/MOČNEJŠI OD OTROKA, UPORABI SVOJ POLOŽAJ, MOČ IN VPLIV NAD OTROKOM TER IZRABI NJEGOVO ZAUPANJE IN SPOŠTOVANJE, DA GA ZAVEDE, PRISILI V SPOLNO DEJAVNOST.

SPOLNA ZLORABA ZAJEMA RAZLIČNE OBLIKE SPOLNIH AKTIVNOSTI. NAVADNO SE TE RAZVIJAJO OD MANJ INTIMNIH, NEKONTAKTNIH DO KONTAKTNIH SPOLNIH DEJANJ. STORILEC POGOSTO POSTOPNO GRADI ZAUPEN ODNOS Z OTROKOM, KAR MU OMOGOČA LAŽJO POT DO SPOLNE DEJAVNOSTI. POSLUŽUJE SE PREVAR, PODKUPNIN, GROŽENJ IN TUDI FIZIČNE SILE.

~~Zmotna predstava: kot storilci spolne zlorabe otrok so najbolj nevarni neznani moški.~~

V 80 % PRIMEROV JE STORILEC SPOLNE ZLORABE ČLAN OTROKOVE OŽJE DRUŽINE ALI NEKDO, KI GA OTROK POZNA IN MU ZAUPA, EDEN OD STARŠEV, SORODNIK, PRIJATELJ, SOSED, UČITELJ, VARUŠKA, ... V MANJŠEM ŠTEVILU PRIMEROV OTROKA SPOLNO ZLORABI NJEMU NEZNAN STORILEC.

~~Zmotna predstava: žrtve spolne zlorabe so najpogosteje mladoletna dekleta, ki so že spolno privlačna.~~

ŽRTVE SPOLNE ZLORABE SO DEKLICE IN DEČKI VSEH STAROSTI.
ŽRTVE SO LAHKO CELO DOJENČKI.

~~Zmotna predstava: spolna zloraba otrok se dogaja v revnih in problematičnih družinah.~~

SPOLNE ZLORABE OTROK SE DOGAJAJO V VSAKOVRSTNIH DRUŽINAH IN OKOLJIH: BOGATIH IN REVNIH, VELIKIH IN MAJHNIH, IZOBRAŽENIH IN NEIZOBRAŽENIH ...

SPOLNI ZLORABI

~~Zmotna predstava: spolna zloraba je enkraten pojav.~~

KADAR JE STORILEC SPOLNE ZLORABE OTROKU ZNANA OSEBA (IZ DRUŽINSKEGA KROGA, OŽJEGA ALI ŠIRŠEGA SOCIALNEGA OKOLJA), SE SPOLNA ZLORABA NAJPOGOSTEJE DOGAJA DALJ ČASA, TUDI VEČ LET.

SPOLNA ZLORABA SE POGOSTO ZAČENJA S TEM, DA SI STORILEC IZBERE OTROKA, ZAČNE Z NJIM RAZVIJATI ZAUPEN ODNOS IN GA POČASI PRIPRAVLJATI NA SPOLNO »SPREJEMLJIVA« DEJANJA. STORILEC RAZVIJA SVOJE VEDENJE OD NESPOLNEGA V VSE BOLJ SPOLNO.

SPOLNA ZLORABA JE PONAVADI ENKRATEN POJAV, KADAR JE STORILEC OTROKU NEZNANA OSEBA.

~~Zmotna predstava: otroci o spolni zlorabi lažejo ali pa so njihove izjave plod njihove domišljije.~~

OTROCI O SPOLNI ZLORABI REDKO LAŽEJO!

~~Zmotna predstava: če bi bil otrok spolno zlorabljen, bi o tem gotovo komu povedal.~~

OTROCI O SPOLNI ZLORABI, ŠE ZLASTI ČE JE STORILEC NEKDO IZ KROGA DRUŽINE, SORODSTVA, BLIŽNJIH OSEB, VELIKOKRAT NE POVEDO, VSAJ NE TAKOJ.

RAZLOGI ZA TO SO RAZLIČNI: STORILEC OTROKA OBVEŽE K MOLKU POD PRETVEZO, DA JE TO LE NJUNA SKRIVNOST, MU GROZI, ZATO SE OTROK BOJI POSLEDIC.

STORILEC OTROKU POGOSTO RAZLAGA, DA MU S SVOJIM RAVNANJEM IZKAZUJE SVOJO LJUBEZEN, ... OTROKA ZADRŽUJE TUDI NAKLONJENOST DO STORILCA.

POGOSTO SE BOJI, DA MU NIHČE NE BO VERJEL, SE POČUTI KRIVEGA ZA ZLORABO, IMA PREMALO IZKUŠENJ, KAKO SE ZAŠČITITI PRED ZLORABO, KAKO POVEDATI …

Kako ravnati ob spolnem napadu

Če ste žrtev spolnega napada, poskušajte pobegniti od storilca oziroma ga pregnati.
Če se fizično upirate, naj ne bo vaš cilj fizično premagati storilca, temveč pobegniti.

Če ima storilec orožje, se mu fizično NE upirajte! To bi lahko za vas predstavljalo še dodatno nevarnost.
Poskušajte ostati čim bolj mirni. Ne storite ničesar, kar bi lahko (dodatno) razburilo storilca.
Poskušajte pregovoriti storilca, da odloži orožje.
Pogovarjajte se s storilcem in skušajte vzpostaviti z njim odnos ter pri njem vzbuditi sočutje, razumevanje.

Če storilec ni oborožen, ga boste morda lahko prestrašili, odvrnili njegovo pozornost ali ga celo fizično ranili do te mere, da boste lahko pobegnili.
V tem primeru se poskušajte fizično upreti, če ocenite, da to za vas ne bo pomenilo še dodatne nevarnosti.
Upiranje z uporabo priročnih predmetov (škarjice, pilica za nohte ...) in tudi drugih predmetov za samoobrambo (plinski razpršilec ...) je v večini primerov zelo učinkovito za odvrnitev napada. Priporočljivo je, da tudi glasno kričite: »NA POMOČ«, »POLICIJA«, »POŽAR«, … ali storite kaj drugega, kar bo pritegnilo pozornost in priklicalo pomoč ali pa prestrašilo storilca. Poskušajte si zapomniti storilčev videz (kadar je storilec neznan) in kakršnekoli posebnosti v zvezi z njim, ki bi lahko pomagale pri policijski preiskavi in pripomogle k prepoznavi storilca.

Kako ravnati, če ste žrtev spolnega nasilja

Nasvete za zavarovanje pomembnih dejstev za postopek zoper storilca lahko delimo v dva sklopa, in sicer na dokazovanje obstoja kaznivega dejanja (dokazovanje spolnega dejanja, prisile, okoliščin zlorabe) in dokazovanje dejanja konkretnemu storilcu.
Napotila so seveda odvisna od okoliščin dejanja, zaradi česar vam v nadaljevanju predstavljamo nekaj splošnih nasvetov.

Zapomnite si: SPOLNI NAPAD NI BIL VAŠA KRIVDA!

Spolni napad čimprej prijavite policiji. S časovnim odmikom dejanja se povečuje možnost uničenja materialnih sledi (za spolne delikte so značilne biološke sledi, ki se v neustreznih okoliščinah uničijo in so neprimerne za preiskave).

Zelo pomembno je, da se po spolnem napadu, dokler morebitne sledi niso ustrezno odvzete in zavarovane, ne umivate, ne tuširate (čeprav se počutite umazani).
Takojšnje umivanje, tuširanje in brisanje telesa po dejanju oteži iskanje sledi na telesu oziroma praviloma povzroči njihovo uničenje.

Zelo pomembno je, da ne perete ali vržete stran ali uničite oblačil, ki ste jih nosili med spolnim napadom.

Če je mogoče, ne spreminjajte kraja, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje.
Ne uničite, ne vrzite stran, ne perite npr. posteljnega perila, odej, avtomobilskih prevlek, …

Tovrstne sledi so zelo pomembne za potrditev stika med žrtvijo in storilcem oziroma najdbo bioloških sledi.

Čimprej pojdite k zdravniku. Obisk pri zdravniku je pomemben zato, da se vam zaradi morebitnih poškodb zagotovi medicinska pomoč ter da se opravi telesni in ginekološki pregled, katerega cilj je tudi najdba in zavarovanje sledi kaznivega dejanja (telesne poškodbe: modrice, ureznine, praske …, sledi sperme, …), ki so pomembne za dokazovanje spolnega delikta.

Poiščite kraj, kjer boste varni pred storilcem. Zaupajte se osebi, ki vam je blizu in vam bo pomagala.

Zaradi zavarovanja t. i. osebnih dokazov je zelo pomembno, da o spolnem napadu
poveste svojim bližnjim, ki lahko v kasnejših postopkih nastopajo kot posredne priče.

Zapišite si vse podrobnosti v zvezi s spolnim napadom in storilcem. To vam bo v pomoč, ko boste govorili s policisti.

Če sumite, da ste bili pred spolnim napadom omamljeni, to povejte policistom.
Zaradi morebitnih sledi uporabljenih sredstev bodo zavarovali vzorec vašega urina in ga posredovali v analizo.

Spolni napad pomeni za žrtev hud poseg v njeno telo in celotno življenje. Posledice so lahko zelo hude.
Zato si poiščite pomoč: medicinsko, psihološko, pravno, … Vedite, da okrevanje po spolnem napadu zahteva svoj čas.

O spolnem napadu lahko spregovorite, podate prijavo in si poiščete pomoč tudi, če je od napada minilo že dalj časa.

Posledice spolnega nasilja za žrtev

Spolni napad oziroma dejanje spolnega nasilja ne pomeni le prisiljenega spolnega dejanja, temveč je za žrtev huda travmatska izkušnja.
Žrtve spolnega napada pogosto doživijo spolni napad kot poseg v njihovo celotno osebnost, ki ogroža njihovo življenje.

Posledice, ki jih spolno nasilje pušča na žrtvah, so različne.
Brez izjeme pa zaznamujejo življenje žrtve vsaj za določeno obdobje po spolnem napadu, velikokrat pa za vselej.
Posledice so odvisne od narave nasilnega dejanja, ki ga je utrpela/trpela žrtev, od trajanja spolnega nasilja, odnosa med njo in storilcem, žrtve, njenega socialnega okolja, v katerem lahko najde ali pa ne najde ustrezne podpore pri okrevanju.

Žrtve spolnega napada se pogosto soočajo s t. i. sindromom travme posilstva, pri katerem gre za skupek fizičnih in psihičnih posledic po spolnem napadu.

Možne posledice spolnega napada:

TAKOJ PO SPOLNEM NAPADU:
- šok;
- strah, jeza;
- jok, ihtenje;
- zmedenost;
- slabost, bruhanje;
- nemir, je brez obstanka;
- lahko tudi nenavadno vedenje, kot je smeh, zbijanje šal;
- fizične poškodbe (praske, modrice, ureznine, raztrganine, …);
- včasih žrtev na zunaj ne kaže nobenih znakov čustvene prizadetosti, pretresenosti.

KASNEJE (nekaj tednov, mesecev po spolnem napadu):
- občutki krivde, samoobtoževanje;
- občutki sramu;
- strah, splošna prestrašenost;
- travmafobije (žrtev doživlja močan strah pred različnimi stvarmi, ki so povezane s spolnim napadom: npr. strah pred neznanci, pred moškimi, pred tem, da bi bila sama, strah, da bi šla ven, se pretirano umiva zaradi občutka umazanosti, …);
- žalost, depresivnost;
- samomorilne misli, …

- izguba zaupanja v druge ljudi;
- otopelost, umaknjenost vase, izoliranost;
- jeza, želja po maščevanju;
- motnje prehranjevanja (izguba apetita, povečan apetit);
- motnje spanja (nespečnost, n očne more, …);
- podoživljanje spolnega napada, vsiljujoče se misli na spolni napad, nenadni občutki, da se spolni napad ponavlja v »tem trenutku« (»flashback«);
- zdravstvene težave (fizične poškodbe, napetost v mišicah, težave, povezane s prebavili, težave, povezane s sečili, spolnimi organi, glavobol, težave z dihanjem, …);
- izguba spomina;
- kronična utrujenost;
- zmanjšana delovna storilnost, učinkovitost (težave v službi, v šoli, …);
- težave v medosebnih odnosih, težave v partnerski zvezi;
- težave v spolnosti (strah pred spolnostjo, izguba spolnega interesa, …);
- uživanje alkohola, drog, …;
- zanikanje, kot da se spolni napad ni zgodil;
- sprememba telefonskih številk, tehnično varovanje stanovanja, sprememba bivališča;
- občutek, da drugi ljudje mislijo, da je drugačen, »poškodovan«, …

Okrevanje

Posledice spolnega napada so dolgotrajne in okrevanje zahteva čas.
Žrtve običajno potrebujejo veliko časa, da ponovno vzpostavijo občutek ravnovesja v svojem življenju, občutek varnosti in osnovnega dobrega počutja s samim seboj in drugimi ljudmi.
Čas, ki ga žrtve potrebujejo za okrevanje, je različen, odvisen od travmatske izkušnje spolnega napada in od žrtve, njenih preteklih življenjskih izkušenj, …

Žrtev se takoj po spolnem napadu spoprijema s fizičnimi in čustvenimi posledicami. Sledi t. i. obdobje zunanje prilagoditve, ko se zdi, da se žrtev počuti »v redu« in je uspela vzpostaviti prejšnji ritem v svojem življenju. Velikokrat pa so lahko negativna čustva, ki jih doživlja žrtev, potlačena, a vseeno vplivajo na njeno življenje. Z ustrezno podporo, pomočjo lahko žrtev v določenem času predela travmatsko izkušnjo spolnega napada. Pri tem ji je lahko v veliko pomoč svetovanje ali psihoterapija (v zdravstvenih ustanovah, svetovalnih centrih, nevladnih organizacijah) ter razumevanje in podpora njenih bližnjih.

Kakšen je postopek policijske preiskave kaznivega dejanja

Policija je dolžna izvesti vse potrebne ukrepe, da se morebitna kazniva dejanja preprečijo in da se storjena kazniva dejanja odkrijejo, preiščejo, odkrije storilec in zavarujejo dokazi za kazenski postopek.

Dolžna je:

- sprejeti vsako prijavo o sumu storitve spolnega delikta oziroma z lastno dejavnostjo odkrivati tovrstna dejanja;
- zbrati vsa obvestila, ki so potrebna za razjasnitev okoliščin suma kaznivega dejanja;
- ukreniti vse potrebno, da se zavarujejo sledi in dokazi, ki so potrebni za razjasnitev okoliščin oziroma za izvedbo kazenskega postopka;
- ukreniti vse potrebno, da se odkrije storilec dejanja;
- preprečiti nadaljnje ogrožanje žrtve oziroma ogrožanje drugih oseb v primeru, ko obstaja nevarnost, da bo storilec nadaljeval oziroma ponovno izvajal spolno nasilje (pridržanje osumljenca oziroma privedba k preiskovalnemu sodniku, …);
- zagotoviti pomoč in nasvete žrtvam ali potencialnim žrtvam;
- seznaniti žrtve z možnostmi različnih oblik pomoči in napotitev na ustrezne strokovne službe.

Če ste bili žrtev spolnega nasilja, čimprej podajte ustno ali pisno prijavo na policijski postaji ali policijski upravi. Na podlagi vaše prijave bodo policisti pričeli s preiskovanjem suma storitve kaznivega dejanja.

Policisti bodo potrebovali čim več informacij o kaznivem dejanju (kdaj in kje je bilo storjeno, na kakšen način, kdo je storilec oziroma čimbolj podroben opis neznanega storilca, …).

Zelo pomembno je, da jim čim bolj podrobno opišete resnične okoliščine dogajanja. Tovrstni podatki so namreč zelo pomembni za dokazovanje kaznivega dejanja.

Spraševati vas bodo morali tudi o zelo intimnih stvareh, povezanih s kaznivim dejanjem.

Policisti bodo odkrivali in zbirali materialne dokaze. Prosili vas bodo, da jim izročite oblačila, ki ste jih nosili ob dogodku, in druge morebitne predmete (odeje, prevleke, …), da greste na zdravniški pregled …

Obvestila bodo policisti pridobili tudi od morebitnih prič in drugih oseb, ki bi lahko dale informacije, koristne za preiskavo kaznivega dejanja.

Pri preiskovanju kaznivega dejanja bodo policisti zoper osumljenca kaznivega dejanja izvajali z zakonom določene ukrepe in dejanja.

Zoper osumljenca bodo policisti podali kazensko ovadbo oziroma poročilo na pristojno državno tožilstvo, državni tožilec pa je pristojen za postopek pred ustreznim sodiščem.

Na vašo željo vam bodo policisti pojasnili potek policijske preiskave in vas seznanili z njenim zaključkom. Prav tako vas bodo, če boste želeli, okvirno seznanili s postopkom pred pravosodnimi organi in z različnimi oblikami pomoči, kot so psihološka, pravna, materialna …

Prijava dejanj spolnega nasilja

Raziskave kažejo, da je znaten delež spolnega nasilja neprijavljen, kar ima za posledico nekaznovanje teh dejanj in storilcev.

Vzroki za neprijavljanje spolnih deliktov so različni. Povezani so z bojaznijo žrtev pred vpletenostjo v sodne postopke, občutki krivde, občutki sramu, ponižanja in doživetimi ali pričakovanimi negativnimi odzivi okolja.

POLICIJA
113 ali 080 1200
www.policija.si

Omenjeni zadržki so pri žrtvah prisotni predvsem v primerih, ko sta žrtev in storilec v medsebojnem odnosu (družina, sorodniki, znanci, partnerji) in bosta živela ali delala v istem okolju tudi po nasilnem dejanju.

Pri žrtvi je lahko, predvsem v primeru, ko živi v skupnem okolju s storilcem, prisoten tudi strah pred njegovim maščevanjem. Pogost je tudi strah pred podoživljanjem dejanja v policijskem ali sodnem postopku, ki za žrtev praviloma pomeni hude psihične pritiske in posledice.

Najpomembnejši argument za prijavo omenjenih dejanj je v dejstvu, da gre za huda kazniva dejanja z obsežnimi fizičnimi in/ali psihičnimi posledicami, ki zagotovo zahtevajo ustrezno sankcijo, in v nevarnosti, da storilec dejanje ponovi.

Storilci spolnih deliktov pogosto ponavljajo nasilna dejanja. Žrtev ste lahko ponovno vi ali katera druga oseba.

Pravice žrtev

Kot žrtev kaznivega dejanja imate PRAVICO:
- do informacij o policijski preiskavi in njenem zaključku;
- biti seznanjeni s svojo vlogo v postopku policijske preiskave;
- do izvoda zapisnika o prijavi kaznivega dejanja, ki jo podate na policiji;
- ob prijavi kaznivega dejanja na policiji vložiti predlog za uveljavitev premoženjsko pravnega zahtevka;
- do pritožbe;
- zagotoviti si pravno pomoč odvetnika;
- do pomoči in podpore zaupne osebe, ki vas lahko spremlja v postopkih na policiji, sodišču, centru za socialno delo in drugje, kjer vi to želite;
- do pomoči in podpore pristojnih vladnih institucij (zdravstvenih, centrov za socialno delo, svetovalnih centrov, …) in nevladnih organizacij za pomoč žrtvam nasilja.

Kam se še lahko obrnete po pomoč, podporo, informacije?

Kot žrtev kaznivega dejanja imate možnost dobiti psihosocialno pomoč in podporo ter pomoč in podporo v postopkih pred državnimi organi.

Pomoč in podporo vam lahko zagotovijo različne vladne institucije (zdravstvene ustanove, centri za socialno delo, svetovalni centri, …) in nevladne organizacije za pomoč žrtvam nasilja in kriminalitete.

Informacije o tem lahko dobite pri policistu, ki obravnava vaš primer.

Več informacij o različnih oblikah pomoči lahko dobite tudi na spletni strani policije (www.policija.si), v rubriki »PODPORA OŠKODOVANCEM«.

IMAM !!!!! PRAVICO

POLICIJA

113 ali 080 1200

SPOLNO NASILJE

Kako se zaščititi pred spolnim nasiljem

Razmišljanje »posilstvo se meni ne more zgoditi« žal ne drži. Seznanite se z dejstvi o spolnem nasilju. Zaradi zgrešenih predstav in nepoznavanja dejstev smo nepripravljeni in ranljivi. VEDETI MORATE, DA JE LAHKO DO VAS SPOLNO NASILEN TUDI KDO, KI GA POZNATE IN MU ZAUPATE, IN NE SAMO NEZNANCI.

Zapomnite si: VEDNO IMATE PRAVICO REČI »NE« ZA NEŽELEN SPOLNI KONTAKT! Lahko se zgodi, da oseba ne bo takoj sprejela vašega sporočila. V takem primeru še večkrat odločno ponovite, da nočete spolnega kontakta. Če se počutite ogroženi in oseba noče upoštevati vašega sporočila, odidite, če je le mogoče.

Zabave, družabna srečanja in druge priložnosti, predvsem v poznejših večernih in nočnih urah, zapuščajte v skupini oseb, ki jim res lahko zaupate. V gostinskih lokalih in na zabavah ne puščajte svoje pijače »brez nadzora«, saj vam lahko potencialni storilec v pijačo doda različna sredstva (»droga za posilstvo«, …). Prav tako ne sprejemajte od oseb, ki jih ne poznate oziroma jim ne zaupate, pijač, ki niso v zaprti embalaži.

Ponoči se izogibajte neosvetljenim, samotnim ulicam, soseskam. Vozilo puščajte na osvetljenih delih parkirišča. Če opazite, da vam kdo sledi, pojdite do najbližje osvetljene stavbe (hiše, trgovine, …). Če v bližini ni nobene osebe, stavbe, kamor bi se lahko zatekli, pri sebi pa imate mobilni telefon, pokličite domov, prijatelja, policijo, …

Ponoči hodite v spremstvu prijatelja/prijateljev, če je to mogoče. Če vas kdo, ki ga ne poznate oziroma mu ne zaupate, vabi v vozilo in vam ponuja prevoz, ga zavrnite. Če oseba ne sprejme vašega sporočila in vas naprej nadleguje, stecite v nasprotni smeri, v katero je usmerjeno vozilo.

Če ste v stanovanju ali kakšnem drugem prostoru, v primeru naslija poskušajte oditi ven. Če imate možnost, pokličite policijo, svoje domače, prijatelja, ...

Izogibajte se štopanju, še zlasti, če ste sami. Če se odločite za štopanje, upoštevajte sledeče nasvete: Bolj varno je štopati v dvoje ali v skupini.

Izogibajte se štopanju na samotnem kraju, v slabem vremenu ali ponoči. Če vam voznik vzbuja nezaupanje, se izgovorite, da ste namenjeni drugam.

Še težje se je ubraniti dveh nasilnežev, zato ne sedajte v avto, kjer je tudi sovoznik. Če vas bo voznik začel ogovarjati na za vas neprimeren način, odločno povejte, da vas to ne zanima in zahtevajte, da vozilo ustavi, in izstopite. Ne uživajte pijač ali hrane, ki vam jo ponudi voznik. Enaka previdnost velja pri morebitnem povabilu v gostinski lokal.

Pred vstopom v vozilo se prepričajte, kako se boste najlažje obranili in izstopili iz vozila (kje in kako se odklenejo/odprejo vrata vozila); prav tako si zapomnite ali zapišite registrsko številko ter tip avtomobila.

SPOLNO NASILJE

SPOLNO NASILJE

Če ste bili žrtev spolnega nasilja, podajte prijavo na policijski postaji ali v sektorju kriminalistične policije na policijski upravi.
Prijavo lahko podate pisno, osebno ali po telefonu.
Pokličete lahko tudi na telefonski številki 113 ali 080 1200 (anonimna prijava).
Prijavo kaznivega dejanja lahko podate tudi v elektronski obliki.
Več informacij o e-naznanilu kaznivega dejanja lahko dobite na spletni strani policije (www.policija.si).
Z informacijami za podporo in zaščito oškodovancev in žrtev kaznivih dejanj se lahko seznanite tudi na spletni strani policije v rubriki »PODPORA OŠKODOVANCEM«.

Besedilo pripravila:
Marjan Fank in mag. Mateja Štirn, Uprava kriminalistične policije Generalne policijske uprave
Izdajatelj: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija
Lektorica: Janja Šušteršič-Nučič
Fotografija: Boštjan Podvršič, Mitja Bobnar
Oblikovanje: Mitja Bobnar
Tisk: Simpro, d. o. o.
Naklada: 5000 izvodov
April 2005

IMAM !!!! PRAVICO

POLICIJA
113 ali 080 1200

www.policija.si

KRIMINALISTIČNA POLICIJA

PONTOS